

zorgd had,
n.
ze woorden
elke zij zou
it opnam.
p, dat deze
tellig waren
zoo warm
iets minder
aan, dat de
motieven,
en blijfs van
k en gron-
n: „overwe-
aten tot den
met welke
d in corten-
borgen die
te lezen,
candidaten”.
den als wij
bieden im-
predikanten
aan, denzelf-
onden, mist
r korres, on-
ers daarvan
werpen.
n, dat men
e maakt tis-
de belijdenis
elke andere
te hebben
il wo di ge-
schappelijke
en die ker-
pt
der korres-
herzien.
dat er tus-
ze een over-
anselgemeen-
e verzekeren.
dan in onze
enen.
roepbaarheid
die kerken
edikanten ge-
nitenland is
er verbeterd
ader.
komen, moe-
stum worden
it de Synode
t colloquium
leet examen
meer gespro-
emd de ken-
geering.
schen te ge-
nog aan te
wij speciaal
hoog.
en of zij in-
Assen inzake
lat men d'en
eruchte kent
n.
en alle over-
de kerk lijke
n bevrijd, in-
le zuiverheid
eel goed.
paar trappen
t goed Gere-
en gevonden.
leem anderen
is ook onbe-
dauld de Ne-
beligheid ver-
hooggevoelig-
dan ook tal
der Generale
du delijkheid.
„enkele we-
enkele man-
b.v. een pre-
mie in Ne-
niet maanden

Wat moet hij dan doen?
Zich aanmelden bij de classis, waaronder hij
tijdelijk ressorteert?
Maar waarschijnlijk zal hij geen vast domicilie
kiezen en nu eens hier, dan eens daar logeeren
en alzo zijn gunsten verdeelen.
In zoo'n geval, wat heelmaal niet ondenkbaar
is, voorziet het besluit niet.
Mij dunkt dit scheepje moet nog eens
op de Synodale helling.
En dan beslisse men niet eenzijdig,
doch kenne er vooral onze buitenland-
sche kerken in.
In deze behoort een accoord te wor-
den getroffen.
Daaronder moet ook het colloquium doctum
worden begrepen.
Men heeft verklaard, dat de kerken van Bentheim
en Oost-Friesland liever niet zien, dat één van
hun predikanten in Nederland worde beroepen,
omdat zij toch reeds zulk een gebrek aan predi-
kanten hebben.
Welnu, laat men dat stipuleeren.
Daartegen bestaat geen bezwaar.
Maar daaronder behoeft men nog niet andere
buitenlandsche kerken te laten lijden, waar deze
reden niet dwingt.
Men mag voor de buitenlandse kerken niet
die in Bentheim en Oost-Friesland als maatstaf
stellen.
Een uniforme regeling in deze kan onze sym-
pathie niet hebben.
Men specialiseere.
De verscheidenheid van het kerkelijke leven
eischt dit.
Dus: dit moeten we, naar ik meen, nog eens
over doen.
Het zou wellicht aanbeveling verdienen, wan-
neer één der buitenlandse kerken
daartoe het initiatief nam en bij de
Synode te Arnhem in 1930 op herzie-
ning aandrong.

Evangelisatie in België.

Niet alleen de Evangelisatie in Brabant en Lim-
burg had de zorg der Synode — zij drong aan
op een jaarlijksche kollekte voor dit doel, terwijl
het modernisme werd gemachtigd daarvoor een
hartelijke aanbeveling te geven — maar ook de
evangelisatie in België.
Daarover werd een besluit genomen, dat gelijk
men het wel noemt, „op poeten staat”.
Deze zaak is nauwkeurig onder de oogen gezien
en er is een regeling getroffen, die warme hulde
verdiend.
Dit werd tijd ook.
In België wordt op het oogenblik — vooral van
Amerikaanschen kant — hard gewerkt.
Geen kosten worden ervoor gespaard.
De evangelisators beschikken over ruime
beurzen.
Rome is blijkbaar onder den indruk ervan. Haar
bladen beschouwen het „Protestantisme” niet lan-
ger als een quantite négligeable, maar schrijven
er lange artikelen tegen.
Deze evangelisatie is gelijk men vermoeden kan,
allesbehalve Gereformeerd.
Mogen onze Gereformeerde Kerken dan achter-
blijven?
Hebben zij in deze niet de oudste brieven en
de oudste schuld?
Is het geen heerlijk doel om te trachten dit
land, dat eens de bakermat was van het Neder-
landsche Calvinisme, voor de Gereformeerde be-
lijdenis te heroveren?
De oorlog heeft den harden bodem ook gees-
telijk veelszins omgeploegd.
Akkers wachten op zaad.
Hier worde dan met geloofsvolharding en met
geloovige offervaardigheid gewerkt.
De benoemde Deputaten zagen in den korten
tijd na de Synodes reeds een kostelijk resultaat
op hun bemoeiing.
Mede onder hun invloed toch behoort de ver-
doelheid, welke de Gereformeerde Kerk van Brus-
sel verscheurde en welke ook veel beurzen hier
in Nederland gesloten hield, tot het verleden.
Er is een verblijdende verzoening getroffen.
Deze kan slechts die kerk en voor haar ke bouw-
en voor haar evangelisatie ten goede komen.

Synode-stijl.

Oorspronkelijk was het ons plan hierover een
breder artikel te schrijven.
Tijd en plaatsruimte dringen echter tot beper-
king.
We geven derhalve maar geen voorbeelden van
besluiten, welke bij het eerste lezen allesbehalve
begrijpelijk zijn.
Niet zoo gemakkelijk zal dit kunnen overwon-
nen worden.
De stereotype vorm, waarin de konklaves wor-
den ingekleed, maakt, dat er meestal te veel in
één zin moet worden opgestapeld.
Hoe hierin verbetering is aan te brengen, be-
handelen wij wellicht D.V. vóór de volgende Sy-
node weleens.
Zij staat met verbetering in de werkwijze in
nauw verband.

Ook deze Synode getuigde ervan, dat velen zich
gaarne op overvoorzichtige wijze willen uitdrukken.
Hoeveel redevoeringen er begonnen met „het
wil mij voorkomen”, kan ik niet zeggen. Ik heb
het niet aangeteekend. In elk geval was het getal
legio. Want niet alleen aan het begin, doch ook
in het midden en aan het eind bedienende men er
zich van.

Dit herinnert aan de uitdrukking, welke wijlen
Ds H. Hoekstra, die meermalen praeses Synodi was,
gaarne gebruikte, naar ik mij vertellen liet, n.l.
„ik schijn te denken”.

Stijlbloempjes plakken we maar niet.
Wel wijzen we nog even op een zegswijze, die
cliché dreigt te worden. Reeds op de Synode van
Utrecht, ook op die van Assen en laatst op die van
Groningen, liet men Vader Hellenbroek op het
podium verschijnen om het uit te spreken: „dit
is meer een wenschen, dan een dadelijk gelooven”.
De Synode lacht er nog om.
Dat is een teken, dat dit woord haar nog niet
verveelt.
Maar het is ook een teken om voortaan dit
woord te vermijden, eer het haar verveelt.

Verbroken belofte.

Indertijd beloofde ik nog eens een beschouwing
over de stad Groningen te geven.
Ik kan die belofte echter niet nakomen.
Want gedurende al de weken, welke ik er als
prae-adviseur heb doorgebracht, heb ik er niet
meer van gezien dan de eerste paar dagen.
Mijn wandelingen beperkten zich van de ver-
gaderplaatsen der Synode tot mijn hotel of naar
het station.
Noch de nieuwe wijken noch de echt oude buurt-
jes kon ik bezoeken.
En van een uitstapje in de omgeving was in
het geheel geen sprake.
Een Synode is wel het tegendeel van een kon-
ferentie, waar men aan feestmaaltijden deelneemt
en excursies maakt en in het voorbijgaan ook
eens vergadert.
Assen hield ons, mede door de beknoptheid dier
plaats, minder aan den band dan Groningen.
Gelukkige buitenlanders, die tenminste nog de
Universiteitsgebouwen hebben bezichtigd!
Maar dit mag ik wel bekennen: ik heb altijd
veel respect gehad voor de Groningers.
Dit respect is door de Synode nog verhoogd.
Vooral geldt dit de Gereformeerde Groningers.
Zij hebben de Synode met groote waardigheid
ontvangen.
Zij betoonden zich gastvrij, courant en gul.
Het ligt dan ook niet aan hen, dat velen huis-
waarts togen met de zucht der verlichting: nu
is er tenminste binnen de drie jaar geen Synode
in het zicht!

Geen onrecht.

Nadat wij het portret van Ds Velders naar de
drukkerij hadden verzonden, ontvingen wij van hem
een ingezonden stuk.
De vorige week kon dit niet worden geplaatst.
En ook nu heeft het volgens ons geen zin het
op te nemen.
Ds Velders richt zich tegen ons, doch hierin
handelt hij minder juist.
Wij deden hem geenerlei onrecht.
Hoewel wij een subjectieven indruk gaven, had-
den wij toch een objectieven grond daarvoor.
De verantwoordelijkheid van de woorden, waar-
in wij onzen indruk uitdrukten, komt geheel voor
onze rekening.
Maar wij moeten er nu toch even op wijzen,
dat wij niet anders deden dan een momentopname
geven van wat de Synode in een tijdsopname vast-
gelegd had.
De Synode toch sprak volgens het officiële
persverslag zich aldus uit:
„b. in samenwerking met de kerk van Amster-
dam de vereischte maatregelen te nemen voor de
vervulling der vacature en de nadere toerusting
van een missionaire Dienaar des Woords, waar-
bij aan hen in overweging wordt gegeven, te zo-
eken naar dardanige regeling met den te beroepen
Dienaar des Woords, waardoor een teleur-
stelling als die in het verleden onder-
vonden, wordt voorkomen, of althans in
haar geldelijke gevolgen wordt teruggebracht
tot zoo klein mogelijke schade”.
De spatiëring is van ons.
Hier staat zakelijk precies hetzelfde als wat wij
schreven.
Alleen noemden wij nog den naam van Ds
Velders in dit verband.
Maar daarmee verriedden we geen geheim.
Heel Gereformeerd kerkelijk Nederland we t wie
in de bovenaangehaalde uitspraak der Synode is
bedoeld.
Voelt Ds Velders zich verongelikt, dan schrijve
bij ingezonden stukken, noch brochures, maar
wende zich tot de komende Generale Synode.
Dan bewandelt hij tenminste den ordelijken, ker-
kelijken weg.
In trouwe zonden wij hem echter willen raden
deze zaak te laten rusten.
Dan is zij het spoedigst vergeten.
Dit is meer in zijn belang dan in dat der kerken.

Volgende artikelen.

Vóór het einde van dit jaar wilden wij met
onze Synode-indrukken klaar komen.
Vandaar dat ditmaal bijna geheel deze rubriek
daaraan is gewijd.
Op desbetreffende vragen echter antwoordden wij
gaarne, dat in de eerstkomende nummers onze
bezwaren tegen prof. Visschers Paradijsprobleem
de hoofdschotel in deze rubriek zullen uitmaken.
Daarna komen de artikelen „Reformatie in de
prediking” aan de beurt.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

De betrouwbaarheid van den tekst des Bùbels.

Br. A. v. d. W. te T. vraagt me, of het waar
is, wat men hem voor de voeten wierp, dat de
tekst de Heilige Schrift in den loop der eeuwen
zoo bedorven is, dat hij eigenlijk niet het minste
vertrouwen verdient.
Om onzen lezer een ten volle overtuigend en
bevestigend antwoord te geven, zou ik een heele
verhandeling moeten schrijven!
Dat gaat hier evenwel niet.
Ik moet volstaan met de verzekering, dat, al
zijn er inderdaad in de eeuwen vóór de uitvinding
van de boekdrukkunst, bij het overschrijven van
de handschriften der heilige boeken, wel eens fout-
ten ingeslopen, onze God, in zorg voor Zijn Woord
en in liefde tot onze zielen, ons een zoo groot
aantal afschriften in handen deed komen, dat het
doorgaans niet moeilijk is, overal waar een ver-
gissing insloep, door vergelijking van de handschri-
ften, den juiste tekst vast te stellen. En voorzoo-
ver er hier of daar nog eenige onzekerheid omtrent
de juiste lezing mocht overblijven, staat of valt
daarmee geen enkele geloofswaarheid.
Als vrager over deze dingen iets meer wenscht
te weten, verwijs ik hem naar het moete werkje
van Ds C. Lindeboom „De kleine Bijbelgids” en
naar een der werkjes van Dr Troelsma van 's Hage,
waarvan ik me den titel op 't oogenblik niet pre-
cies herinner, maar waaraan elke boekhandelaar
hem helpen kan.
Correspondentie M. v. G. te St. Het woord
„onwaarachtig” was door mij niet bedoeld in den
subjectieven zin van „onoprecht”, maar in den
objectieven van „onwaar”, „onjuist”. Overigens —
ach, laat ons niet kibbelen over personen. We zijn
doorgaans in niets zoo subjectief, zoo onvertrouw-
baar, zoo willekeurig, helaas, als in onze waar-
deering van personen.
Houden we ons bij de zaken. En laten we ook
die trachten te zien en te beoordeelen niet in
't licht van de personen, maar van onze belijdenis
en het Woord Gods.
V. F.

LITERAATUUR EN KUNST.

Een middeleeuwsche Nieuwjaarszang.

Naast den Kerstzang van zuster Bertke, dien we
in het vorige artikel weergaven, plaatsen we thans
bij de jaarswsseling een Nieuwjaarslied, ontleend
aan hetzelfde „boekken”, dat het werk van deze
devote kunstenaar bevat.
Dit Nieuwjaarslied is niet als het andere een
leys; het daarbij behoorende refrain ontbreekt en
ook is de inhoud van een ander karakter, dan
dat der geestelijke volkszangen. Veel meer is deze
zang een proeve van de „geestelijke minnepoëzie”,
die we in het voorafgaande artikel noemden. Im-
mers, duidelijk spreekt hier de liefde tot den gees-
telijken bruidegom, Jezus, die voor deze poëzie
typeerend is. De harteslag van het lied is het
verlangen naar de blijvende vereeniging met den
„outvercoren”, naar het „geestelijk huwelijk”, waar-
van de mystiek der middeleeuwen vol is en dat
we bepaaldelijk in het werk van zuster Bertke tel-
kens weer aantreffen. In een der proza-stukken
van het „boekken” lezen we deze klacht: „Wan-
neer sel ic comen daer ic u sonder ophouden
mach loven met dat glorios geselschap der saliger.
Wanneer sel ic comen ende ewelic blijven? Wan-
neer sel ic van alle dese onsalicheden daer ic
mede gebonden bin onthonden werden ende vol-
comelick verlost werden? och, ick such uten bin-
nen en mijns herten en roep met inwendigen druc,
hier beneden wesende verworpen van u godlike
aensicht: „recht mi op, minlike heere, wilt mi
niet versmaden om mijn grote onwaardicheit, siet
aen mijn ellende, mijn screyende roepen!”
Als vanzelf wordt zulk een uitstorting van het
gemoed tot poëzie en die vinden we dan in den
hi ronde: vog den nieujaar zang, welks kunst-
waarde ongetwijfeld hooger is dan die van de in
inhoud en vorm naieve leys:

Iesus den¹⁾ ic verkoren heb
Boven al dat ye gewert²⁾
Sijn hert heeft hy my opgedaen;
Dat heb ik lange begoert
Sijn min is soet ende overelaer
Hi heeft mi ewich heil gebracht
Dat neme ic vriendelic waar.

¹⁾ dien.

²⁾ ooit tot stand kwam.